

Aan: de gemeenteraad

Onderwerp:

Rapport rekenkamer Rotterdam 'Nog steeds vatbaar: onderzoek naar de Rotterdamse economische en maatschappelijke steunmaatregelen in de coronaperiode' (26bb001319 met bijlage 26bb001320))

Gevraagd besluit

Samenvattend stellen wij u voor om de conclusies van het onderzoek van de rekenkamer Rotterdam 'Nog steeds vatbaar: onderzoek naar de Rotterdamse economische en maatschappelijke steunmaatregelen in de coronaperiode' (26bb001319 met bijlage 26bb001320) te onderschrijven en de aanbevelingen aan het college en de raad over te nemen. Tevens stellen wij u voor om het college van burgemeester en wethouders op te dragen uitvoering te geven aan de aan hen gedane aanbevelingen (in totaal 5 aanbevelingen) en daarover uiterlijk over een half jaar aan de raad te rapporteren in een plan van aanpak. In dit plan van aanpak dient het college van burgemeester en wethouders de raad te informeren over een concrete en navolgbare uitwerking van de wijze van opvolging van iedere aanbeveling. U kunt zelf uitvoering geven aan de aan u gedane aanbeveling.

Waarom dit voorstel? / Waarom nu voorgelegd?

De Rekenkamer Rotterdam heeft op 5 februari 2026 het rapport 'Nog steeds vatbaar: onderzoek naar de Rotterdamse economische en maatschappelijke steunmaatregelen in de coronaperiode' (26bb001319 met bijlage 26bb001320) aangeboden aan de gemeenteraad. Conform de 'Verordening rekenkamer Rotterdam' (artikel 12, lid 3) worden rapporten van de rekenkamer binnen drie maanden na ontvangst behandeld. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen 2026 valt de behandeling van dit rapport net buiten deze termijn. De politiekinhoudelijke bespreking vindt plaats in de commissie Veiligheid, Bestuur & Financiën (VBF) op donderdag 28 mei 2026. Besluitvorming is voorzien in de raadsvergadering van @nog in te vullen @ 2026.

Toelichting rekenkamerrapport

De centrale onderzoeksvraag uit het rapport van de rekenkamer luidt:

In hoeverre zijn het economische en maatschappelijke coronasteunbeleid en de coronasteunmaatregelen van de gemeente Rotterdam passend vormgegeven, zijn de doelen bereikt en heeft de gemeente daarvan geleerd?

De hoofdconclusie uit het rapport luidt:

De gemeente Rotterdam heeft na het uitbreken van corona koortsachtig gewerkt om de economische en maatschappelijke gevolgen voor de stad te beperken. De gemeente had geen crisisorganisatie of crisisplan klaar aan het begin van de coronaperiode. Tegelijkertijd wilde zij snel handelen. Daarom tuigde ze ad hoc een crisisorganisatie op, gericht op onder meer het bieden van steun. Uiteindelijk nam de gemeente 51 steunmaatregelen.

De steunmaatregelen van de gemeente zijn beperkt passend vormgegeven. Dat kwam allereerst doordat kaderstelling door de gemeenteraad grotendeels ontbrak. De raad kwam op afstand te staan, deels omdat ze het college van Burgemeester en Wethouders (B en W) de ruimte wilde geven om maatregelen te nemen en deels doordat raad en college geen afspraken maakten over de invulling van de kaderstellende rol van de raad.

Daarnaast nam de gemeente onvoldoende tijd om afwegingen en doelen te formuleren en toe te passen. Hieraan lag onder meer ten grondslag dat de gebruikelijke beleidsvormingskaders ruimte lieten om geen expliciete doelen te formuleren. Dit had twee gevolgen. Ten eerste is achteraf niet duidelijk waarom de gemeente bepaalde steunmaatregelen wel heeft genomen en andere niet. Of waarom sommige organisaties wel essentieel waren voor Rotterdam en andere niet. Ten tweede zijn de doelen van het beleid en een deel van de onderliggende maatregelen onvoldoende helder geformuleerd om te beoordelen of deze behaald zijn. Daarmee is ook niet vast te stellen of het coronasteunbeleid doeltreffend is geweest. Uiteindelijk heeft de gemeente nauwelijks van de coronaperiode geleerd. Net als het virus, ebde de aandacht voor de coronamaatregelen bij de gemeente weg.

Tegelijkertijd verschoof de aandacht naar nieuwe crises, waaronder de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor de gemeente. Er zijn slechts acht maatregelen geëvalueerd en het ontbreekt aan een evaluatie van het coronasteunbeleid als geheel. Hieraan ligt onder meer ten grondslag dat de evaluatieplicht van de gemeente onvoldoende concreet is ingevuld. Raad, college en ambtelijke organisatie hebben zo lessen laten liggen om weerbaarder te zijn bij een volgende crisis.

De deelconclusies uit het rapport zijn als volgt:

1. Het beleid en de steunmaatregelen zijn gedeeltelijk passend vorm gegeven
2. Het is niet vast te stellen of de doelen van het beleid zijn gerealiseerd
3. De gemeente heeft onvoldoende geleerd van de aanpak van de coronacrisis
4. De crisis maakte kwetsbaarheden in het beleidsproces zichtbaar

De aanbevelingen luiden:

Aan het college:

1. Richt de besluitvorming zo in dat deze dwingt om heldere doelen te stellen en afwegingen toe te passen
2. Bepaal wanneer geëvalueerd moet worden
3. Vorm een parate crisisorganisatie
4. Definieer wat een crisis is en wanneer de crisisorganisatie wordt ingeschakeld
5. Versterk de veerkracht van kwetsbare Rotterdammers

Aan de gemeenteraad:

6. Spreek af hoe de gemeenteraad betrokken wordt bij besluitvorming in crisisperioden

Voorstel college:

Het college omarmt 3 van de 5 aanbevelingen (zie tabel 6-1 op pag. 27 van het rapport).

Bij aanbeveling 1 geeft het college aan dat er al verschillende kaders bestaan voor het opstellen van beleid. Deze aanbeveling richt zich echter in eerste plaats op kaders voor besluitvorming, niet op beleidsvorming. Besluiten dienen in ieder geval vast te stellen welk specifiek doel wordt nagestreefd en om waarom mag worden verwacht dat het voorgestelde beleid doeltreffend of doelmatig is.

Over aanbeveling 2 schrijft het college dat het de evaluatie van doelen wil verbeteren via het voorstel voor een nieuwe verordening 213a. Wij zien deze verordening ook als een goede kapstok voor het periodiek evalueren van beleid. Maar deze periodieke evaluaties zullen alleen slagen als er voldoende zicht is op de acties, programma's en doelen onder de begrotingsprogramma's. Door dit vast te leggen in kaders krijgen het college, de gemeenteraad en de burgers meer en sneller inzicht in resultaten en weten zij of publiek geld goed besteed is. Hierdoor kan de organisatie sneller leren en de politiek sneller bijsturen. Het is aan de raad om te bepalen of aanbevelingen wel/niet worden overgenomen. Als u een aanbeveling niet wilt overnemen dient u het ontwerpbesluit daartoe te amenderen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Niet van toepassing

Advies commissie Veiligheid, Bestuur & Financiën (VBF)

@nog in te vullen@

Het bijbehorende ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Presidium van de raad van de gemeente Rotterdam,

De griffier,

De voorzitter,

I.C.M. Broeders

Ontwerpbesluit:

De raad van de gemeente Rotterdam, in de vergadering bijeen op @nog in te vullen@,
 Gelezen het rapport van de rekenkamer van 5 februari 2026 het rapport 'Nog steeds vatbaar: onderzoek naar de Rotterdamse economische en maatschappelijke steunmaatregelen in de coronaperiode' (26bb001319 met bijlage 26bb001320),
 Gelezen het raadsvoorstel (@nog in te vullen@),
 Gelet op artikel 181 en 182 van de Gemeentewet en de Verordening Rekenkamer Rotterdam,
 Gehoord de beraadslagingen in de commissie Veiligheid, Bestuur & Financiën (VBF), op woensdag 28 mei 2026,

Besluit

- I. De **hoofdconclusie en deelconclusies** zoals verwoord in het rapport 'Nog steeds vatbaar: onderzoek naar de Rotterdamse economische en maatschappelijke steunmaatregelen in de coronaperiode' van de rekenkamer Rotterdam te onderschrijven. De deelconclusies luiden:
 1. Het beleid en de steunmaatregelen zijn gedeeltelijk passend vormgegeven
 2. Het is niet vast te stellen of de doelen van het beleid zijn gerealiseerd
 3. De gemeente heeft onvoldoende geleerd van de aanpak van de coronacrisis
 4. De crisis maakte kwetsbaarheden in het beleidsproces zichtbaar
- II. **Aanbevelingen 1 tot en met 5** uit het rapport 'Nog steeds vatbaar: onderzoek naar de Rotterdamse economische en maatschappelijke steunmaatregelen in de coronaperiode' over te nemen en het college opdracht te geven deze uit te voeren:
 1. Richt de besluitvorming zo in dat deze dwingt om heldere doelen te stellen en afwegingen toe te passen
 2. Bepaal wanneer geëvalueerd moet worden
 3. Vorm een parate crisisorganisatie
 4. Definieer wat een crisis is en wanneer de crisisorganisatie wordt ingeschakeld
 5. Versterk de veerkracht van kwetsbare Rotterdammers
- III. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen aanbevelingen 1 tot en met 5 van de rekenkamer uit te voeren en de raad uiterlijk over een half jaar te rapporteren in een plan van aanpak. In dit plan van aanpak dient het college van burgemeester en wethouders de raad te informeren over een concrete en navolgbare uitwerking van de wijze van opvolging van iedere aanbeveling.
- IV. **Aanbevelingen 6** uit het rapport 'Nog steeds vatbaar: onderzoek naar de Rotterdamse economische en maatschappelijke steunmaatregelen in de coronaperiode' over te nemen en hier zelf uitvoering aan te geven:
 6. Spreek af hoe de gemeenteraad betrokken wordt bij besluitvorming in crisisperioden

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van (@nog in te vullen@)

De griffier,

De voorzitter,